

FOCUS OP EEN DUURZAAM ÉN BETAALBAAR ENERGIESYSTEEM

HALFJAARBERICHT 2019

ENEXIS
HOLDING N.V.

INHOUDSOPGAVE

3 BERICHT VAN DE RAAD VAN BESTUUR

6 DOELSTELLINGEN EN PRESTATIES

7 KERNCIJFERS

8 GECONSOLIDEERDE HALFJAARCIJFERS 2019

8 Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

9 Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

10 Geconsolideerde balans

11 Geconsolideerd kasstroomoverzicht

12 Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen

13 Toelichting op de geconsolideerde halfjaarcijfers

21 BEOORDELINGSVERKLARING

FOCUS OP EEN **DUURZAAM ÉN BETAALBAAR ENERGIESYSTEEM**

De energietransitie veroorzaakt een spanningsveld: een stijgend animo voor grootschalige opwek van duurzame energie en beperkte groeimogelijkheden op het elektriciteitsnet in heel Nederland. Enexis Groep pleit voor meer landelijke sturing voor opweklocaties per regio en een betere verdeling van duurzame subsidies. Daarmee zijn de klimaatdoelen voor duurzame opwek binnen bereik. Om tot een haalbaar en betaalbaar duurzaam energiesysteem te komen, is een combinatie van duurzame elektriciteit én duurzame gassen noodzakelijk.

In het eerste halfjaar van 2019 investeerde Enexis € 171 miljoen in de elektriciteitsnetten. Een stijging van € 35 miljoen ten opzichte van vorig jaar, maar desondanks niet genoeg om alle grootschalige projecten, zoals bedrijfsdaken vol zonnepanelen, zonneweides en in mindere mate windparken, aan te sluiten op het elektriciteitsnet. Volgens het Klimaatakkoord moet in 2030 35 TWh aan duurzaam opgewekte elektriciteit gerealiseerd zijn door wind- en zonneparken op land. Dit is een ambitieuze doelstelling, maar met een aantal aanpassingen in regelingen, sturing en focus is het haalbaar. Door de subsidieregeling voor duurzame energie is nu al een enorm groeitempo ontstaan. Dat is positief, maar het uitbreiden en verzwaren van de netten is kostbaar, neemt veel tijd in beslag en er zijn niet genoeg technici en materialen

om het werk te realiseren. Om snel resultaat te boeken is het zinvol om subsidies afhankelijk te maken van de beschikbare infrastructuur voor elektriciteit en daarnaast te stimuleren dat duurzame gassen, zoals groen gas en waterstofgas, grootschalig geproduceerd kunnen worden. Op die manier wordt maatschappelijk geld benut voor de ontwikkeling van een slimme energiemix met zonne- en windparken én duurzame gassen. Dit houdt de energievoorziening bovendien betaalbaar.

Hoe de toekomstige, duurzame energievoorziening wordt ingericht, hangt de komende jaren sterk af van de lokale keuzes. In tien regio's in ons verzorgingsgebied ondersteunen we regionale overheden bij het opstellen van de Regionale Energie Strategie. We benadrukken dat er, naast kostbare en tijdrovende all electric-oplossingen of aanleg van warmtenetten, meer alternatieven zijn om CO₂ te besparen. Bijvoorbeeld door een groter deel van de Investeringsubsidie duurzame energie (ISDE) in te zetten voor de aanschaf van een hybride warmtepomp. Hiermee komt deze maatregel voor meer mensen binnen bereik en wordt verduurzaming in de gebouwde omgeving direct gestimuleerd. Voor de hybride warmtepomp zijn nauwelijks aanpassingen nodig in huis en aan de netten. Bovendien blijft de wijdvertakte gasinfrastructuur in Nederland de komende decennia benut voor het maatschappelijk belang. Niet voor niets zien wij voor de gebouwde omgeving de combinatie van hernieuwbaar gas én elektriciteit als een haalbare en betaalbare optie naast all electric-oplossingen en warmtenetten.

DIENSTVERLENING ONDER DRUK DOOR PERSONEELSTEKORT

Om ons werk in de energietransitie tijdig te realiseren, is gekwalificeerd personeel een vereiste. Klanten staan in de rij om aangesloten te worden op onze netwerken en wij kampen, net als veel andere bedrijven in Nederland, met een tekort aan gekwalificeerd personeel en materialen. We hebben volop technici, IT'ers en materiaalvoorraden nodig voor de verduurzaming van woonwijken en technologische vernieuwing in de netten. Dit stelt ons voor een dilemma: enerzijds willen we alle capaciteit benutten om aan de klantvraag van vandaag te voldoen, anderzijds moeten we ervaren monteurs vrijmaken om leerling-monteurs op te leiden. Hoewel het druk legt op de operationele performance van vandaag, kiezen we ervoor om dit jaar meer dan 100 nieuwe collega's klaar te stomen voor het vak. Ook werken we samen met lokale bedrijven en onderwijs aan de instroom van nieuwe medewerkers. Als netwerkbedrijf moeten we blijven investeren in onze dienstverlening op lange termijn.

In de hectiek van de energietransitie merken we dat het een uitdaging is om onze dienstverlening verder te verbeteren. We geven prioriteit aan verzoeken van onze klanten, verbeteren onze bereikbaarheid en nemen vaker persoonlijk contact op met de klant. Dat wordt gewaardeerd. Tegelijkertijd realiseren we ons dat het structureel verbeteren van de klanttevredenheid meer tijd en aandacht vergt dan we op dit moment kunnen bieden. Voor klanten is het belangrijk dat de storingsduur van elektriciteit laag blijft. Met 6,5 minuten in het eerste halfjaar is dit gelukt. Daarnaast focussen we boven alles op veiligheid. Want hoe druk het ook is, bewust veilige keuzes maken verdient iedere dag aandacht in onze organisatie. In het eerste halfjaar van 2019 introduceerden we de Life Saving Rules, een set regels en maatregelen die ertoe moeten leiden dat (ernstig) letsel en ongevallen voorkomen worden. Daarnaast gingen we in gesprek om verhalen te delen en dilemma's te bespreken. Als organisatie willen we belemmeringen op het gebied van veiligheid wegnemen.

STRATEGISCHE RICHTING BIEDT VERTROUWEN

Onze maatschappelijke rol en duurzame strategische richting bieden vertrouwen aan investeerders. Tijdens een internationale roadshow gingen we uitvoerig met hen in gesprek. Begin juli 2019 gaf Enexis Holding een obligatielening van € 500 miljoen uit ten behoeve van de financiering van de toenemende investeringen die nodig zijn voor de energietransitie en de herfinanciering van een aandeelhouderslening. Onze financieel solide positie (Standard & Poor's A+/A-1/Stable en Moody's Aa3/P-1/Stable) is een belangrijk fundament voor de toekomst.

Met vertrouwen kijken we naar de tweede helft van 2019. Medewerkers zijn gedreven om hun kennis te delen en te bouwen aan de energievoorziening van de toekomst. Door vast te houden aan onze strategische richting kunnen we ook op lange termijn een betaalbare energievoorziening faciliteren en voor alle stakeholders waarde creëren.

Raad van Bestuur Enexis Holding N.V.,

Peter Vermaat

Maarten Blacquièrre

DOELSTELLINGEN EN PRESTATIES

KPI	1 ^e HALFJAAR 2019	DOELSTELLING 2019	REALISATIE 2018
EXCELLENT NETBEHEER			
 Bevlogenheid medewerkers en samenwerking	Bevlogenheid: 7,8 Samenwerking: 6,5	Q4 score bevlogenheid \geq 8,0 Q4 score samenwerking \geq 6,5	Bevlogenheid: 7,7 Samenwerking: 6,2
 Lost Time Injury Frequency Enexis¹	1,17		1,48
 Lost Time Injury Frequency Derden¹	2,38		4,53
 Jaarlijkse uitvalduur elektriciteit²	14,2 minuten	\leq 18,5 minuten	16,0 minuten
 Beïnvloedbare kosten en opbrengsten³	€ 216 mln	\leq € 408 mln	€ 405 mln
 Customer Effort Scores (CES)⁴	<ul style="list-style-type: none"> • Standaard aansluitingen: 30% • Aanleg Primaire Infrastructuur: 30% • Storingen: 18% 	<ul style="list-style-type: none"> • Q4 score Standaard aansluitingen \leq 24% • Q4 score Aanleg Primaire Infrastructuur \leq 26% • Q4 score Storingen \leq 16% 	<ul style="list-style-type: none"> • Standaard aansluitingen: 28% • Aanleg Primaire Infrastructuur: 28% • Storingen: 18%
VERSNELLEN ENERGIETRANSITIE			
 CO₂-reductie leasewagens en gedeclareerde kilometers⁵	18,3%	\geq 29% reductie t.o.v. score 2014	13,8%
 Het aantal stations dat wordt voorzien van Distributie Automatisering en Distributie Automatisering Light⁶	DA 100 stations DALI 1.115 stations	DA \geq 250 stations DALI \geq 2.000 stations	DA 379 stations DALI 1.502 stations
 Aanwezigheid Enexis bij provinciale stuurgroepen	9 regio's	10 van de 10 aangewezen regio's	n.v.t.

1 Geen doelstelling 2019; "ieder ongeval is er één te veel".

2 Jaarlijkse uitvalduur elektriciteit is in de kolom 1e halfjaar 2019 gepresenteerd als een 12-maands voortschrijdend gemiddelde.

3 Enexis Netbeheer (incl. staven); als gevolg van de implementatie van IFRS 16 "Leases" per 1-1-2019 zijn de beïnvloedbare kosten en opbrengsten voor de doelstelling 2019 verlaagd met € 27 miljoen; de realisatie 1e halfjaar 2019 is hierdoor met € 12 miljoen verlaagd.

4 Een CES-jaar loopt van december t/m november, waarbij iedere kwartaalscore wordt berekend over de periode: Q1: dec, jan, feb; Q2: mrt, apr, mei; Q3: jun, jul, aug; Q4: sept, okt, nov. Realisatie 1e halfjaar 2019 betreft Q2 (mrt - mei) cijfers.

5 Deze KPI - cijfers betreffen periode december 2018 t/m november 2019 - wordt berekend inclusief stagiaires en WEP'ers, voertuigen met een grijs kenteken zijn uitgesloten van deze meting. Realisatie 1e halfjaar 2019 betreft t/m mei cijfers.

6 Doelstelling 2019 en realisatie 2018 betreffen t/m november cijfers. Realisatie 1e halfjaar 2019 betreft t/m mei cijfers.

Zie definities in hoofdstuk Begrippenlijst in Jaarverslag 2018.

KERNCIJFERS

€ miljoen	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018
Resultaat		
Netto-omzet	738	718
Operationele kosten	265	242
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	184	168
Bedrijfsresultaat	185	198
Resultaat deelnemingen en joint arrangements	0	0
EBIT	185	198
Financiële baten en lasten	-28	-29
Resultaat vóór belastingen	157	169
Resultaat na belastingen	119	127
Balans		
	30 juni 2019	31 december 2018
Netto werkkapitaal	-46	-89
Vaste activa	7.733	7.480
Geïnvesteed vermogen	6.853	6.594
Eigen vermogen	4.021	4.024
Netto-rentedragende schulden	2.532	2.272
Balanstotaal	8.042	7.715
Bruto-investeringen ¹⁾	342	297
Ratio's		
	30 juni 2019	31 december 2018
Solvabiliteit	50,0	52,2
ROIC	5,5	6,1
Return on equity	7,7	7,9
Kengetallen		
	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018
Aantal aansluitingen elektriciteit (x 1.000)	2.833	2.800
Aantal aansluitingen gas (x 1.000)	2.327	2.320
Trajectlengte elektriciteitsnet (x 1.000 km)	140,4	139,5
Trajectlengte gasnet (x 1.000 km)	46,4	46,4
Aantal medewerkers ultimo periode	4.432	4.303
	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018
Uitvalduur elektriciteit (in minuten)	6,5	8,0
Uitvalduur gas (in seconden)	22	38

1 Voor 2018 betreffen dit de investeringen in het eerste halfjaar 2018.

GECONSOLIDEERDE HALFJAARCIJFERS 2019

GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING

€ miljoen	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018
Netto-omzet	738	718
Af: Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen	115	112
Overige bedrijfsopbrengsten	11	2
Voor bedrijfsactiviteiten beschikbaar saldo	634	608
Personeelskosten	241	212
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	184	168
Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten	105	99
Overige bedrijfskosten	11	12
Geactiveerde kosten van de eigen productie	-92	-81
	449	410
Bedrijfsresultaat	185	198
Resultaat deelnemingen en joint arrangements		
Financiële baten	2	2
Financiële lasten	30	31
Financiële baten en lasten	-28	-29
Resultaat vóór belastingen	157	169
Belastingen	-38	-42
Resultaat na belastingen	119	127
Toekomend aan:		
Minderheidsaandeelhouders	-	-
Aandeelhouders	119	127
Gemiddeld aantal aandelen in boekjaar	149.682.196	149.682.196
Winst per aandeel ¹⁾	0,80	0,85

1 In euro's, verwatering van winsten is niet van toepassing.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT

€ miljoen	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018
Resultaat na belastingen	119	127
Vrijval niet-gerealiseerde resultaten via hedgereserve	0	1
Belastingen vrijval niet-gerealiseerde resultaten via eigen vermogen	0	0
Totaalresultaat incl. niet-gerealiseerde resultaten ¹⁾	119	128
Toekomend aan:		
Minderheidsaandeelhouders	-	-
Aandeelhouders	119	128

¹⁾ De niet-gerealiseerde bedragen in het totaalresultaat betreffen louter bedragen die in latere periodes in de winst-en-verliesrekening worden verantwoord.

GECONSOLIDEERDE BALANS

€ miljoen	30 juni 2019	31 december 2018
Activa		
Materiële vaste activa	7.388	7.226
Immateriële vaste activa	238	229
Gebruiksrecht activa	83	-
Deelnemingen en joint arrangements	9	9
Overige financiële vaste activa	15	16
Vaste activa	7.733	7.480
Vorraden	13	19
Vorderingen	173	160
Winstbelasting	41	22
Overige financiële activa (kortlopend)	3	3
Liquide middelen	79	31
Vlottende activa	309	235
Totaal activa	8.042	7.715

€ miljoen	30 juni 2019	31 december 2018
Passiva		
Geplaatst en gestort aandelenkapitaal	150	150
Agioreserve	2.436	2.436
Algemene reserve	1.318	1.121
Hedgereserve	-2	-2
Resultaat van het boekjaar	119	319
Eigen vermogen	4.021	4.024
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	1.849	1.790
Voorzieningen (langlopend)	36	37
Vooruitontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	813	777
Latente belastingen	264	262
Overige langlopende verplichtingen	2	2
Langlopende verplichtingen	2.964	2.868
Handelsschulden en overige te betalen posten	270	287
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	763	513
Voorzieningen (kortlopend)	3	3
In volgend jaar te amortiseren vooruitontvangen bijdragen	21	20
Kortlopende verplichtingen	1.057	823
Totaal passiva	8.042	7.715

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

€ miljoen	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018
Resultaat na belastingen	119	127
Afschrijvingen en overige waardeverminderingen	184	168
Geamortiseerde bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	-10	-10
Ontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	47	35
Mutatie operationeel werkkapitaal ¹⁾	-43	-22
Mutatie latente belastingen	2	9
Mutatie voorzieningen (langlopend)	-1	0
Kasstroom uit operationele activiteiten	298	307
Investeringen in materiële vaste activa	-320	-277
Investeringen in immateriële vaste activa	-22	-20
Investeringen in gebruiksrecht activa	-15	-
Verstekte leningen	-1	-2
Aflossing verstekte leningen	2	2
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-356	-297
Kasstroom voor financieringsactiviteiten	-58	10
Opname van rentedragende verplichtingen exclusief schulden aan kredietinstellingen	1.010	655
Aflossing van rentedragende verplichtingen exclusief schulden aan kredietinstellingen	-782	-556
Uitbetaald dividend	-122	-103
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	106	-4
Totaal kasstromen	48	6
Netto liquide middelen minus schulden aan kredietinstellingen begin boekjaar ²⁾	31	56
Netto liquide middelen minus schulden aan kredietinstellingen ultimo verslagperiode ³⁾	79	62

1 De mutatie in het operationeel werkkapitaal is in het 1e halfjaar 2019 sterk beïnvloed door een vooruitbetaling van de over 2019 te betalen winstbelasting van € 72 miljoen (vooruitbetaling winstbelasting over 2018 in het 1e halfjaar 2018: € 70 miljoen).

2 Bank- en kassaldi (€ 286 miljoen) minus de als kortlopende rentedragende verplichtingen gepresenteerde negatieve banksaldi (€ 230 miljoen) primo 2018.

3 Bank- en kassaldi (€ 351 miljoen) minus de als kortlopende rentedragende verplichtingen gepresenteerde negatieve banksaldi (€ 289 miljoen) ultimo juni 2018.

GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT EIGEN VERMOGEN

€ miljoen	Aantal gewone aandelen	Aandelen-kapitaal	Agio-reserve	Algemene reserve	Hedge-reserve	Resultaat boekjaar	Totaal eigen vermogen
Stand per 1 januari 2018	149.682.196	150	2.436	1.017	-2	207	3.808
Resultaat na belastingen 1e halfjaar 2018	-	-	-	-	-	127	127
Amortisatie hedgereserve in 1e halfjaar 2018	-	-	-	-	0	-	0
Totaalresultaat inclusief niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-	-	0	127	127
Bestemming resultaat 2017	-	-	-	104	-	-104	0
Dividenduitkering over 2017	-	-	-	-	-	-103	-103
Stand per 30 juni 2018	149.682.196	150	2.436	1.121	-2	127	3.832
Resultaat na belastingen in 2e halfjaar 2018	-	-	-	-	-	192	192
Amortisatie hedgereserve in 2e halfjaar 2018	-	-	-	-	0	-	0
Stand per 31 december 2018	149.682.196	150	2.436	1.121	-2	319	4.024
Stand per 1 januari 2019	149.682.196	150	2.436	1.121	-2	319	4.024
Resultaat na belastingen 1e halfjaar 2019	-	-	-	-	-	119	119
Amortisatie hedgereserve in 1e halfjaar 2019	-	-	-	-	0	-	0
Totaalresultaat inclusief niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-	-	0	119	119
Bestemming resultaat 2018	-	-	-	197	-	-197	0
Dividenduitkering over 2018	-	-	-	-	-	-122	-122
Stand per 30 juni 2019	149.682.196	150	2.436	1.318	-2	119	4.021

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE HALFJAARCIJFERS

ALGEMEEN

Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap, statutair gevestigd in 's-Hertogenbosch in Nederland (KvK-nummer 17238877). In dit halfjaarbericht zijn de financiële gegevens opgenomen over het eerste halfjaar van 2019 van de vennootschap en haar groepsmaatschappijen.

Deze halfjaarcijfers zijn opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving', zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Op het halfjaarbericht heeft geen accountantscontrole plaatsgevonden. Er heeft wel een beoordeling plaatsgevonden door de externe onafhankelijke accountant.

De functionele valuta van Enexis Holding N.V. is de euro. Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's.

NIEUWE EN/OF GEWIJZIGDE IFRS-STANDAARDEN VAN TOEPASSING PER 1 JANUARI 2019

STANDAARDEN VAN KRACHT IN HET EERSTE HALFJAAR 2019

Tot en met het boekjaar 2018 werden leaseovereenkomsten conform IAS 17 geïnclassificeerd als financiële lease of als operationele lease. Voor operationele lease contracten waar het economisch eigendom in handen was van derden, werden uitsluitend de huurtermijnen lineair als kosten verantwoord in de winst-en-verliesrekening. Activa gerelateerd aan financiële leases werden verantwoord onder activa ten behoeve van operationele activiteiten of onder andere vaste bedrijfsmiddelen. De betaalde leasetermijnen werden op een zodanige manier verdeeld tussen de financieringslasten en aflossing van de uitstaande verplichting dat gedurende elke periode van de lease een constante periodieke rentevoet op het resterende saldo van de verplichtingen werd getoond.

De nieuwe leasestandaard, IFRS 16, die van kracht is per 1 januari 2019 heeft tot gevolg dat alle leases en huurverplichtingen die voorheen als niet uit de balans blijvende verplichtingen werden weergegeven, in de balans worden verantwoord. Enexis heeft in 2018 de lease- en huurcontracten getoetst aan de IFRS 16 criteria. Ook is het bestaande control framework getoetst op toereikendheid.

Op basis van de contracten-portefeuille is geconcludeerd dat contracten met betrekking tot leaseauto's en contracten met betrekking tot huurcontracten van kantoorlocaties als lease onder de nieuwe IFRS 16 standaard kwalificeren. De standaard bevat de mogelijkheid om contracten met een looptijd korter dan 12 maanden en contracten met een lage waarde uit te sluiten. Enexis heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt voor leasecontracten

die betrekking hebben op kantoorapparatuur zoals laptops en printers. Daarnaast is ervoor gekozen om voor de assetcategorie leaseauto's gebruik te maken van de praktische mogelijkheid voor het niet uitsplitsen van de niet lease-componenten en lease-componenten.

Eerste verwerking van de nieuwe standaard heeft plaatsgevonden met gebruikmaking van de mogelijkheid (via de 'modified retrospective' methode) om de waarde per 1 januari 2019 van het gebruiksrecht (het actief) gelijk te stellen aan de waarde van de hieraan gerelateerde leaseverplichting (de schuld).

Per 1 januari 2019 heeft Enexis een gebruiksrecht voor activa van € 80 miljoen en een leaseverplichting op de balans van € 80 miljoen (waarvan € 23 miljoen kortlopend), waarbij de toekomstige betalingsverplichtingen contant zijn gemaakt middels een incrementele rentevoet. De gewogen gemiddelde incrementele rentevoet voor de lease verplichting per 1 januari 2019 bedroeg 0,012%. De wijziging heeft geen effect op het vermogen en het resultaat vóór belastingen is in het verstreken eerste halfjaar 2019 met € 0,1 miljoen afgenomen. Voorts heeft de wijziging een reclassificatie in de winst-en-verliesrekening van € 12 miljoen tot gevolg van personeelskosten en andere externe kosten naar de afschrijvingskosten (€ 12 miljoen) en financiële lasten (€ 0,1 miljoen).

€ miljoen	1 januari 2019
Operationele leaseverplichtingen toegelicht ultimo 2018	75
Bij: non-lease componenten	9
Af: 'practical expedient' korte termijn leases auto's	-3
Af: verdiscontering incrementele rentevoet op 1 januari 2019	-1
Leaseverplichting verantwoord op 1 januari 2019	80

€ miljoen	30 juni 2019	1 januari 2019
Langlopende verplichtingen	58	57
Kortlopende verplichtingen	25	23
Totaal leaseverplichting	83	80
Gebruiksrecht huisvesting	24	28
Gebruiksrecht leaseauto's	59	52
Totaal gebruiksrecht activa	83	80

€ miljoen	Winst-en-verliesrekening ná stelselwijziging	Winst-en-verliesrekening vóór stelselwijziging
Personeelskosten	241	245
Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten	105	113
Financiële lasten	30	30
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	184	172
Totaal	560	560

Lessoraccounting onder IFRS 16 is niet significant gewijzigd ten opzichte van de huidige accounting regels onder IAS 17. Lessors zullen alle leases classificeren zoals in IAS 17 waarbij onderscheid dient te worden gemaakt tussen operational en financial leases. IFRS 16 verplicht zowel lessees als lessors een diepgaandere toelichting in de jaarrekening op te nemen ten opzichte van IAS 17. De toelichting ten aanzien van lessorcontracten heeft geen impact op het halfjaarbericht 2019 van Enexis Groep.

Per 1 januari 2019 hebben de wijzigingen geen impact op de latente belastingen. De impact van IFRS 16 is in de fiscale literatuur nog onderwerp van discussie. De Belastingdienst heeft nog geen formeel standpunt ingenomen over toepassing van IFRS 16 voor fiscale winstbepaling, waardoor de huidige verwerkingswijze van leases in fiscaal perspectief gehandhaafd blijft. Dit heeft tot gevolg dat er in de loop van 2019 een latentie is gevormd.

TOEKOMSTIGE STANDAARDEN DIE IN HET EERSTE HALFJAAR 2019 NOG NIET VAN KRACHT ZIJN

Er zijn geen verbeteringen en wijzigingen van IFRS-standaarden gepubliceerd die van invloed kunnen zijn op de in het eerste halfjaar 2019 gepresenteerde cijfers.

GRONDSLAGEN VOOR DE CONSOLIDATIE, WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

In dit bericht hebben we, met uitzondering van de in de vorige paragraaf vermelde nieuwe IFRS-standaard IFRS 16 'Leases', dezelfde waarderingsgrondslagen gehanteerd als in de jaarrekening 2018 van Enexis Holding N.V. (te vinden op www.enexisgroep.nl/jaarverslag).

GRONDSLAGEN IFRS 16 - LEASES

Enexis Groep als huurder in een lease

Vanaf 1 januari 2019 worden leaseovereenkomsten conform IFRS 16 op de balans verantwoord vanaf het moment dat het actief beschikbaar is gesteld voor gebruik aan de groep. De betaalde leasetermijnen worden op een zodanige manier verdeeld tussen de financieringslasten en aflossing van de uitstaande verplichting dat gedurende elke periode van de lease een constante periodieke rentevoet op het resterende saldo van de verplichtingen wordt getoond. Het gebruiksrecht voor activa wordt vervolgens afgeschreven in overeenstemming met de totale looptijd van de verwachte contractduur. De afschrijvingstermijn kan korter zijn indien de levensduur korter is, het contract niet verlengd zal worden en de betreffende activa niet overgenomen zullen worden.

Activa en verplichtingen die voortkomen uit leaseovereenkomsten worden initieel gewaardeerd op basis van een contante waarde model. De leaseverplichting bevat de netto contante waarde van de volgende leasebetalingen:

- vaste betalingen (met inbegrip van in wezen vaste leaseverplichting), verminderd met eventuele te ontvangen lease-incentives;
- variabele leasebetalingen die van een index of rentevoet afhankelijk zijn en die bij eerste opname op basis van de index of rentevoet op de aanvangsdatum worden gewaardeerd;
- bedragen die naar verwachting door de lessee verschuldigd zullen zijn uit hoofde van restwaardegaranties;
- de uitoefenprijs van een aankoopoptie indien het redelijk zeker is dat de lessee deze optie zal uitoefenen; en

- betalingen van boeten voor het beëindigen van de leaseovereenkomst, indien de leaseperiode de uitoefening door de lessee van een optie tot beëindiging van de leaseovereenkomst weerspiegelt.

De leasebetalingen worden verdisconteerd op basis van de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst, mits die op eenvoudige wijze kan worden bepaald. Indien die rentevoet niet op eenvoudige wijze kan worden bepaald, zal de marginale rentevoet van Enexis worden gehanteerd. De marginale rentevoet betreft de rentevoet die Enexis zou moeten betalen voor een financiering die noodzakelijk zou zijn om eenzelfde actief aan te schaffen onder gelijke economische omstandigheden met gelijke voorwaarden.

Op de aanvangsdatum worden leaseverplichtingen gewaardeerd tegen de contante waarde van de leasebetalingen die op die datum niet zijn verricht. De kostprijs van het met een gebruiksrecht overeenstemmend actief zal bestaan uit:

- het bedrag van de eerste waardering van de leaseverplichting;
- alle op of voor de aanvangsdatum verrichte leasebetalingen, verminderd met alle ontvangen lease-incentives;
- alle door Enexis gemaakte initiële directe kosten; en
- een schatting van de door Enexis te maken kosten van ontmanteling en verwijdering van het onderliggende actief, en van het herstel van het terrein waar het zich bevindt, dan wel van het herstel van het onderliggende actief in de toestand die in de voorwaarden van de leaseovereenkomst is beschreven, tenzij die kosten voor de productie van voorraden worden gemaakt. De verplichting voor die kosten wordt door Enexis aangegaan ofwel op de aanvangsdatum, ofwel als gevolg van het feit dat het onderliggende actief gedurende een bepaalde periode is gebruikt.

Verlengings- en beëindigingsopties

Enexis stelt de leaseperiode vast als de niet-opzegbare periode van een leaseovereenkomst, samen met:

- de perioden die onder een optie tot verlenging van de leaseovereenkomst vallen indien het redelijk zeker is dat Enexis deze optie zal uitoefenen;
- de perioden die onder een optie tot beëindiging van de leaseovereenkomst vallen indien het redelijk zeker is dat Enexis deze optie niet zal uitoefenen.

Bij deze beoordeling neemt Enexis alle relevante feiten en omstandigheden in aanmerking die een economische drijfveer teweegbrengen om de optie tot verlenging van de leaseovereenkomst uit te oefenen, dan wel de optie tot beëindiging van de leaseovereenkomst niet uit te oefenen.

Enexis Groep als verhuurder in een lease

Enexis is operationele leases aangegaan voor energie gerelateerde installaties. Operationele leases betreffen leases die niet als financiële leases worden aangemerkt. Risico's en voordelen die samenhangen met het eigendom van de betrokken activa zijn niet overgedragen aan Enexis Groep.

De activa die ter beschikking zijn gesteld aan derden onder operationele leases worden verantwoord onder materiële vaste activa. De opbrengsten uit operationele leases worden over de looptijd in de winst-en-verliesrekening verwerkt als overige verkopen en diensten die deel uitmaakt van de netto-omzet.

REËLE WAARDE VAN DE FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Met uitzondering van de, op pagina 19 toegelichte, reële waarde van de rentedragende leningen, wijkt de reële waarde van de financiële activa en verplichtingen niet materieel af van de boekwaarde per ultimo juni 2019.

WINSTBELASTING

De winstbelasting is gebaseerd op de beste inschatting voor het verwachte gemiddelde belastingtarief over 2019 toegerekend naar het resultaat vóór belasting over de eerste zes maanden van 2019. De effectieve belastingdruk ligt in het eerste halfjaar 2019 iets lager dan het nominale belastingpercentage als gevolg van een gedeeltelijke vrijval van de latentie.

SEIZOENSINVLOEDEN

Er is bij Enexis Holding geen sprake van seizoensinvloeden die het resultaat in materiële zin beïnvloeden.

RESULTAATONTWIKKELING 1E HALFJAAR 2019

De nettowinst van Enexis Holding bedraagt € 119 miljoen en is daarmee € 8 miljoen lager ten opzichte van het 1e halfjaar 2018. De belangrijkste reden hiervoor is een stijging van de bedrijfskosten met € 39 miljoen, waartegenover de netto-omzet stijgt met € 20 miljoen en de overige bedrijfsopbrengsten met € 9 miljoen.

VOOR BEDRIJFSACTIVITEITEN BESCHIKBAAR SALDO

De specificatie van de netto-omzet is als volgt:

€ miljoen	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018
Gereguleerd		
Periodieke transport- en aansluitvergoedingen Elektriciteit		
Grootverbruik	165	160
Kleinverbruik	270	261
Periodieke transport- en aansluitvergoedingen Gas		
Grootverbruik	21	21
Kleinverbruik	142	140
Meetdiensten	65	63
Geamortiseerde bijdragen	10	9
Overig	3	3
Totaal gereguleerd	676	657
Niet-gereguleerd		
Opbrengsten uit verkopen en diensten	28	28
Meetdiensten	17	16
Totaal niet-gereguleerd	45	44
Overige netto-omzet		
Verhuuropbrengsten	17	17
Totaal	738	718

De netto-omzet is met 2,8% toegenomen ten opzichte van het eerste halfjaar 2018. Deze toename is nagenoeg geheel toe te schrijven aan een toename van de gereguleerde omzet met 2,9%, die voornamelijk wordt verklaard als gevolg van een tariefstijging bij de periodieke transport- en aansluitvergoedingen Elektriciteit van 3,0%. Het effect van de tariefstijging bij elektriciteit wordt enigszins gedempt door een relatief lichtere stijging van de tarieven voor periodieke transport- en aansluitvergoedingen Gas met 1,0%.

De kosten van transportdiensten en van distributieverliezen zijn met € 3 miljoen toegenomen tot € 115 miljoen door hogere kosten voor netverlies en de TenneT transportkosten.

De overige bedrijfsopbrengsten stijgen met € 9 miljoen tot € 11 miljoen door een incidentele bate als gevolg van de afwikkeling van een claim.

BEDRIJFSKOSTEN

De personeelskosten nemen met € 29 miljoen toe tot € 241 miljoen in het eerste halfjaar 2019. De kosten voor eigen personeel stijgen met € 14 miljoen, voornamelijk als gevolg van de reguliere salarisverhoging, de CAO-stijging per 1 januari met 3%, door een toename van het aantal eigen personeel.

De kosten van tijdelijk personeel stijgen met € 15 miljoen als gevolg van het toegenomen aantal lopende verbeter- en transitietrajecten en door inzet van tijdelijk personeel op infrastructurele projecten als gevolg van opvang van personeelsschaarste.

De afschrijvingen bedragen tot en met juni 2019 € 184 miljoen. Ten opzichte van vorig jaar is dit een stijging van € 16 miljoen, die naast het gevolg van de invoering van IFRS 16, wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal geplaatste slimme meters en hogere investeringen voor uitbreidingen en vervangingen.

De kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten nemen met € 6 miljoen toe tot € 105 miljoen door een stijging van de kosten voor het uitbesteed werk, voornamelijk veroorzaakt door een toename van onderhouds- en storingsactiviteiten, en door hogere advieskosten. Dit effect wordt gedempt door van de invoering van IFRS 16.

De geactiveerde kosten van de eigen productie stijgen met € 11 miljoen voornamelijk door de extra inhuur van personeel ten behoeve van de verbeter- en transitieprojecten en voor infrastructurele investeringsprojecten.

€ miljoen	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018
Geactiveerde kosten personeel	-71	-63
Geactiveerde toeslagen en logistieke opslag	-21	-18
Totaal	-92	-81

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Het negatieve saldo van de financiële baten en lasten bedraagt over de eerste helft van 2019 € 28 miljoen en is daarmee € 1 miljoen verbeterd door lagere rentelasten, voornamelijk als gevolg van hogere negatieve rentelasten op het Euro Commercial Paper-programma.

BELASTINGEN

Het resultaat vóór belastingen bedraagt in het eerste halfjaar 2019 € 157 miljoen. De winstbelasting bedraagt in het eerste halfjaar 2019 € 38 miljoen. De effectieve belastingdruk (24,4%) ligt in het eerste halfjaar 2019 iets onder het nominale belastingpercentage (25,0%).

INVESTERINGEN

De netto investeringen bedragen in het eerste halfjaar 2019 € 295 miljoen en zijn € 33 miljoen hoger dan in het eerste halfjaar 2018. De toename wordt met name veroorzaakt door de groei van infrastructurele investeringsprojecten. Dit komt door meer Duurzaamheid op Land projecten in met name de werkstromen maatwerk aansluitingen (€ 11 miljoen) en netuitbreidingen (€ 11 miljoen) en hogere vervangingen op basis van richtlijnen voor lagedruk gasnetten (€ 11 miljoen).

REËLE WAARDE RENTEDRAGENDE LENINGEN

Enexis Holding heeft per 30 juni 2019 € 2.528 miljoen (ultimo 2018: € 2.303 miljoen) aan rentedragende leningen op haar balans staan. De reële waarde van deze rentedragende leningen bedraagt € 2.676 miljoen (ultimo 2018: € 2.417 miljoen). Deze reële waarde is voor de obligatieleningen conform beursnotering en voor de overige leningen conform de berekeningssystematiek op basis van de Euro Utility (A) BFV rentecurve per 30 juni 2019.

De reële waarde en de boekwaarde van de rentedragende leningen op de balans is met name gestegen door een toename van Euro Commercial Paper en opname van een kasgeldlening. Hiervan staat ultimo juni 2019 nog € 375 miljoen open (ultimo 2018: € 150 miljoen).

CREDIT RATING

De credit ratings van Standard & Poor's (A+ stable outlook) en van Moody's (Aa3 with stable outlook) zijn in het 1e halfjaar 2019 ongewijzigd. De korte termijn credit rating van Enexis Holding is P-1 (Moody's) en A-1 (Standard & Poor's). Om de doelstelling van handhaving van minimaal een A credit rating en een financieel gezonde kapitaalstructuur te realiseren, worden de navolgende financiële kengetallen nagestreefd:

	Norm	Realisatie
FFO-rentedekking	≥ 3,5	10,9
FFO/Netto rentedragende schulden	≥ 16%	24%
Netto rentedragende schulden/(EV + netto rentedragende schulden)	≤ 60%	39%

SEGMENTATIE-INFORMATIE EERSTE HALFJAAR 2019

Enexis Holding onderkent een tweetal rapportagesegmenten, te weten:

- gereguleerd; en
- overig.

Voor een nadere toelichting op de onderkende segmenten, de beschrijving daarvan en de onderlinge eliminaties wordt verwezen naar de paragraaf Segmentatie in de Toelichtingen op de geconsolideerde jaarrekening op pagina 90 t/m 92 van de jaarrekening 2018 van Enexis Holding N.V. (te vinden op www.enexisgroep.nl/jaarverslag).

De gesegmenteerde informatie over het eerste halfjaar 2019 is als volgt:

€ miljoen	Enexis gereguleerd		Enexis overig		Normalisaties, eliminaties en aansluitingen		Enexis totaal	
	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018	1e halfjaar 2019	1e halfjaar 2018
Winst-en-verliesrekening								
Netto-omzet	704	684	42	40	-8	-6	738	718
Overige bedrijfsopbrengsten	10	2	2	2	-1	-2	11	2
Bedrijfsresultaat	177	187	8	11	0	0	185	198
Activa en verplichtingen								
Totaal activa	7.041	7.246	233	241	768	397	8.042	7.884

INFORMATIE VERBONDEN PARTIJEN

In het eerste halfjaar 2019 is € 122 miljoen aan dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Daarnaast is een bedrag van € 2 miljoen ontvangen van EDSN als reguliere aflossing op verstrekte leningen en zijn nieuwe leningen verstrekt aan EDSN voor € 1 miljoen. Verdere transacties met verbonden partijen vinden plaats uit hoofde van reguliere bedrijfsvoering en tegen marktconforme tarieven en voorwaarden.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN EN ACTIVA

Huur, lease en inkoopverplichtingen

Op basis van de nieuwe standaard IFRS 16 'Leases' worden alle leases en huurverplichtingen die voorheen als niet uit de balans blijken verplichtingen werden weergegeven, met ingang van 2019 op de balans verantwoord. Dat betekent dat contracten met betrekking tot leaseauto's en huurcontracten met betrekking tot kantoorlocaties met een gezamenlijke waarde van € 75 miljoen per ultimo 2018 (< 1 jaar: € 23 miljoen; 1-5 jaar: € 46 miljoen; > 5 jaar: € 6 miljoen) onder de nieuwe IFRS 16 standaard als lease kwalificeren.

De overige verplichtingen wijken per ultimo juni 2019 niet significant af van de verplichtingen per 31 december 2018. De verplichtingen betrekking hebbende op de inkoop netverlies bedragen per ultimo juni 2019 € 121 miljoen. Het totaalbedrag aan verplichtingen bedraagt ultimo juni 2019 € 215 miljoen (< 1 jaar: € 107 miljoen; 1-5 jaar: € 106 miljoen; > 5 jaar: € 2 miljoen).

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Per 2 juli 2019 is een obligatielening afgesloten voor een nominaal bedrag van € 500 miljoen tegen een rente van 0,75% met een looptijd van 12 jaar tot 2 juli 2031.

De Raad van Bestuur,

Peter Vermaat, voorzitter

Maarten Blacquièr

's-Hertogenbosch, 23 juli 2019

BEOORDELINGSVERKLARING

Aan: de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van Enexis Holding N.V.

OPDRACHT

Wij hebben de in dit halfjaarbericht opgenomen verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële informatie van Enexis Holding N.V. te 's Hertogenbosch, bestaande uit de geconsolideerde winst-en-verliesrekening en het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat over de periode van 1 januari 2019 tot en met 30 juni 2019, de geconsolideerde balans per 30 juni 2019, het geconsolideerd kasstroomoverzicht, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen over de periode van 1 januari 2019 tot en met 30 juni 2019 en de toelichting, beoordeeld. De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en het weergeven van de tussentijdse financiële informatie in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Het is onze verantwoordelijkheid een conclusie te formuleren bij de tussentijdse financiële informatie op basis van onze beoordeling.

WERKZAAMHEDEN

Wij hebben onze beoordeling van de tussentijdse financiële informatie verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder Standaard 2410, 'Het beoordelen van tussentijdse financiële informatie door de accountant van de entiteit'. Een beoordeling van tussentijdse financiële informatie bestaat uit het inwinnen van inlichtingen, met name bij personen die verantwoordelijk zijn voor financiën en verslaggeving, en het uitvoeren van cijferanalyses en andere beoordelingswerkzaamheden. De reikwijdte van een beoordeling is aanzienlijk geringer dan die van een controle die is uitgevoerd in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en stelt ons niet in staat zekerheid te verkrijgen dat wij kennis hebben genomen van alle aangelegenheden van materieel belang die bij een controle onderkend zouden worden. Om die reden geven wij geen controleverklaring af.

CONCLUSIE

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële informatie over de periode van 1 januari 2019 tot en met 30 juni 2019 niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Utrecht, 23 juli 2019

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. K. Hofstede RA

Enexis Holding N.V.

Postbus 856

5201 AW 's-Hertogenbosch

Tel: 088 857 77 77

www.enexisgroep.nl